

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ל כסלו תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 3:59 תל-אביב: 4:13 חיפה: 4:03 מוצאי שבת: ירושלים: 5:15 תל-אביב: 5:16 חיפה: 5:14 ר"ת: 5:51

פרשת מקץ

חסד ועזרה לזולת

**לחמול על הזולת ולסייע לו בכל הדברים
שנזקק להם!**

נלמד מהפסוק: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם... יעשה פרעה ויפקד פקידים... ויקבעו את כל אוכל... והיה האוכל לפקדון"... (פרק מא-לג, לו)

מדוע נזקק יוסף לעוץ עיצות לפרעה, והרי לא נתבקש על כך? אלא לומדים אנו מכאן שכאשר ישנה בלבו של אדם חמלה על הזולת, אינו ממתין שיבקשו ממנו לעזור. הרגשתו בצערו של הזולת מדרבנת אותו ומאיצה בו לשאת בעול עמו ולעשות כל שביכולתו לסייע לזולתו. וכפי שכתב הראב"ם ז"ל (בשם רבי אברהם החסיד): החמלה והרחמנות של יוסף על העם, היא שהניעה אותו לתקן תקנה של חסד עליהם בצרה שהם עומדים לפניה.

כתב החפץ חיים (בספרו **אהבת חסד** - ח"ב פ"ו): באמת כל הבקשות שאדם מתפלל להקב"ה שיטיב ויתחסד עמו, אם אינו הולך בעצמו בדרכי החסד, קשה מאוד שתתקבל תפלתו לפני הש"ת. ידוע שהוא תלוי רק בחסדו של הקב"ה, וכמו שאנו אומרים בתפלה "מכלכל חיים בחסד". ואולם כאשר יכול, ירגיל עצמו תמיד במדה טובה זו, ואז בוודאי תתקבל תפלתו לפני הש"ת ויעשה בקשתו.

וכמו שאמרו חז"ל (מדרש שוח"ט - פס"ה) מי שהוא גומל חסדים היא מבושר שנשמעת תפלתו שנאמר (הושע י"ב) "זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד" מה כתוב אחריו? "עת לדרוש את ה'". שהוא מתפלל להקב"ה והוא נענה. ויהא מבושר שתפלתו נשמעת.

מפורסם בזוה"ק שגדולה זו חסד - כך מביא הגר"ש פינקוס זצ"ל (בתפארת שמשון) - שכן הגדלות האמיתית והיחידה היא רק בעשיית חסד. וגם "גדול בתורה" נקרא כן רק מפני שלימוד התורה הוא החסד הגדול ביותר בעולם.

מדוע באמת "גדולה" זו חסד? ומפרשים, מפני שחסד ענינו הוא התפשטות בלי גבול, נמצא שחסד הוא תמיד עם גדלות. ונראה להוסיף, שבאמת הגדלות האמיתית היא רק בשבירת גבולות. הקב"ה שלגדלותו אין חקר, כאשר הוא משפיע ומשגיח על השפלים ודואג להם, הרי שובר בזה את גבולות עליונותו העצומה, וזהו אות שאין שום גבול מעכבו, ודוקא בזה מתגלית הגדולה האמיתית.

הוא שאמר הכתוב: "מי כה" אלוקינו המגביהי לשבת, המשפילי לראות בשמים ובארץ", שאין כמוהו בזה ששוכן כל כך גבוה, ומשפיל עצמו כל כך נמוך.

ואנו ניצוינו ללכת בדרכיו של הקב"ה. גם אצלנו, כל מעשה חסד, יהיה-אשר-יהיה, היא "גדולה". שכן טבע האדם לדאוג לעצמו, ועצם זה שאדם לוקח דבר של עצמו ונותן אותו לאחר, הוא מעשה נגד הטבע, וממילא זו גדלות. וככל שמתחסדים עם פשוטים יותר, ומתנהגים בסבלנות-יתר גם עם מי שאינו מבין ומכיר טובה וכדומה, זהו חסד יותר וגדולה יותר, ומתקיימת בזה המצוה ללכת בדרכי ה' יותר ויותר.

כל טרחתו הגדולה-כאפס בעיניו...

בימי מלחמת תש"ח, כששרר מחסור במזון, היה הגאון **רבי עזרא עטיה** זצ"ל, רץ, מתרוצץ ומתאמץ בכל כוחותיו הדלים כדי להשיג לתלמידיו מעט מצרכי מזון.

הוא נהג אז לומר: אין הפירוש שחסר מעט אוכל, אלא חסר מעט תורה שעליו העולם עומד, ועל זה מי יתן את הדין אם לא מי שבידו לעשות!!

לדעתו של רבי עזרא, היחיד שהיה בידו לעשות, זה הוא עצמו. והיה זה לפלא, שהוא בגופו הצנום והרזה שכולו עור ועצמות, הרגיש שעליו מוטל לטרוח בדבר. ועם זאת כל טרחתו הגדולה היתה כאפס בעיניו, לעומת מעט התורה שתתווסף בעולם.

המורה

"הלא פרוס לרעב לחמוך..."

כשאושפז הגאון **רבי שמחה זיסל ברוידא** זצ"ל בבית החולים, שכב סמוך למיטת חוליו אדם שהיה חולה קשה. לצד מטתו של אותו אדם ישבה כל העת אשתו, כי לא היו להם ילדים ולכן נאלצה אשתו לשאת לבדה בנטל הזה. יומם וליילה ללא הפוגה ישבה ליד מטתו.

יום אחד ביקש רבי שמחה זיסל שיקחו אותו אל המסדרון, שם פגש באחות האחראית על המחלקה, והתחנן בפניה שתדאג להביא אוכל לאותה אשה שיושבת ליד בעלה ואין לה מה לאכול, אך האחיות התנצלה שאין זה תחומה. ואולם רבי שמחה זיסל לא הרפה הוא המשיך להתאמץ לשכנע את האחיות אך לשוא. הם טענו שעפ"י תקנון בית החולים לא מתאפשר להם למלא בקשתו ולתת לה אוכל...

כאשר הגישו מגש עם ארוחת הצהרים לרבי שמחה זיסל, הפריש לעצמו כמות מועטת מכל מנה, ומסר לאותה אשה את מנתו ה"כמעט מושלמת" באומרו שהוא בין כך לא אוכל את המנה המוגשת לו...

ואולם האישה סירבה באומרה שלא עולה על דעתה לקחת ממנו את האוכל המיועד לו ושהיא כלל לא רעבה... ואולם משהפציר בה, נאותה לקבל, ומיד כשפנה ללכת למטתו, החלה לאכול בתאבון רב.

נסיך ממלכת התורה-470

הדפסת והפצת העלון השבועי "איש לרעהו" פרשת מקץ, נתרמו לעילוי נשמת

האשה החשובה מרת יטל ע"ה בת רבי קלונימוס ז"ל

נלב"ע ב' טבת, ת.נ.צ.ב.ה.

נתנדב באדיבות לבם של המשפחה היקרה שיחיו

יבטח בה' בכל הנצרך לו, ולא ידאג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: "ויהי מקץ שנתיים ימים" (פרק מא-א)

וכפי שדרשו חז"ל (במד"ר פט-ג) "אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו" – זה יוסף. "ולא פנה אל הרבים ושטי כזב" – משום דבטח בשר המשקים נתעכבה ישועתו שתי שנים.

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל כתב בספרו **אורים ותומים** (הביאו הגאון **רבי יוסף ליברמן** שליט"א ב"משנת יוסף" – שביעית) כי מצות שמיטה שנצטוו ישראל באה ללמד את ישראל לדבוק בתורת ובעבודת ה', ולמנוע מהם להשתקע יותר מדאי בעסקי מסחר ולבלות בזה את מיטב ימיהם ושנותיהם ככל הגוים אשר על פני האדמה. שהרי לא כל המרבה בסחורה מחכים, שכן האדם השקוע בעסקיו, מגלגל חובות מעת לעת. לכן בקיום מצוה זו של שמיטה המשמטת חובותיו, ימנע ממנו להשקיע בהן.

ומזה נלמד – כותב רבי יהונתן אייבשיץ – עד כמה עלינו להחזיק במדת ההסתפקות כראוי להיות עובד ה', ולא לשעבד כל חילינו וחושינו להבל המדומה ולתחבולות כסף לאסוף עושר שלא כמשפט התורה, כי אם להיות מתמימי דרך ההולכים בתורת ה'. לבטוח באלוקי יעקב, כי הוא הנותן לחם לכל בשר, ולהגות בתורתו יומם ולילה עכ"ד.

וחשבנו להוסיף עוד בענין זה, בנימה אקטואלית, שהרי כידוע, נקראים אותם חקלאים – הנוטשים ומפקירים את שדותיהם בשנת השמיטה – "גבורי כח", ממש כמו שנקראי בני ישראל כשהקדימו נעשה לנשמע "גבורי כח עושי דברו", שע"ז נאמר "מי גילה רז זה לבני, דבר שמלאכי השרת משתמשים בו". וכל כך למה? משום שנדרש לכך מדה מופלגת של אמונה ובטחון בהש"ת שתהיה יכולת והצלחה בידם לקיים את מה שקיבלו עליהם.

וכך גם אותם חקלאים שהם לכאורה מפשוטי העם, אינם למודים ומורגלים בדרכי האמונה והבטחון מידי יום ביומו, ובוודאי אינם בדרגה נשגבה כזו שמצינו אצל גדולי עולם, שהיו שלמים בדרגת הבטחון, ואף "השתדלות" בקושי עשו לפרנסתם. ועם כל זאת מתנסים הם בבת אחת בין לילה, מתוך בחירתם העצמית, לדרגה כזו נשגבה – להיות אנשי המעלה המובהקים התולים כל יבנם ובטחונם בהקב"ה שידאג להם לכל צרכיהם, זאת ללא הכנה מיוחדת של התעלות רוחנית מוקדמת שתכשירם לדרגה הנשגבה הזו. על כן בצדק נקראים הם "גבורי כח עושי דברו".

מעתה, ילמד לעצמו כל יהודי באשר הוא – אשר פרנסתו אינה מצויה תחת ידו, ושנגזר עליו לחיות חיי עוני ומחסור – ויבין שאינו נחות בדרגת גבורתו, מאותו חקלאי המפקיר שדהו בשנת השמיטה, וגם הוא כשתולה, באותה מידה, את יביו ובטחונו בהש"ת, ראוי הוא שיקראו עליו "גבורי כח עושי דברו".

הובא (בספר **בטחון ואמונה**) מכתב חיזוק (מכ' טבת תשע) במדת הבטחון **מהגראי"ל שטיינמן זצ"ל** וכך כתב: "הנה ירמיה הנביא כל כך מזהיר מלבטוח באדם, ולא נחה דעתו מספיק במה שמברך את הבוטח בהקב"ה, אלא גם מקלל ואמר ארור הגבר איש יבטח באדם ושם בשר זרועו ומן ה' יסור לבו.

ובדרך כלל אין הנהגת הקב"ה ניכרת לבריות, זה כדי שתהיה בחירה. ואעפ"י ש'הבא לטמא פותחין לו' ו'הבא לטהר מסייעין אותו, זה לא רואין בחוש, מכל מקום מזמן לזמן ניתן אפשרות לראות שמתקיים דברי הנביא שלא לשים בטחונו בבשר ודם.

ובזמן האחרון ראינו איד המצב הכלכלי של אנשי מדינות העשירות בעולם ירד פלאים, זה בא ללמד שאין לבטוח בשום דבר רק לקוות להשם.

מהעיקרים הגורמים קושי לבטחון בה', כיון שרוצים לחיות חיי מותרות, וכיון שצריך לזה הרבה, לכן מחפש בטחון באדם, כי להכרח יש יותר אפשרות לבטוח בהקב"ה, ועל היותר מההכרח קשה לבטוח.

ואלה שעושים השתדלות לעשות אפילו דברים רחוקים מאוד שאולי יוסיף להשיג מבוקשם, הוא מראה בזה שאין לו בטחון בהקב"ה.

והמשריש בלבו שאין דבר בלי עזר הקב"ה ועי"ז ישים רק בה' מבטחו, יזכה למה שנאמר ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

"הרי אדם הנך ולא סוס..."

יהודי הגיע אל **כ"ק האדמו"ר רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל**, כשהוא נסער ונחרד, שבור ורצוץ, והחל מתנה מרורות: "אחד מבני עירי, עמד ופתח חנות חדשה בעיר, המתחרה לחנות שלי, חושש אני שמא עד שלא יארכו הימים, יזנחו הלקוחות את חנותי, ויעברו לקנות בחנות של המתחרה ומה יהא עלי ועל פרנסתי?! מאין אשיג פת לחם למחייתתי!?"

השיב לו הרבי בשאלה: "הראית מימד סוס שותה מים מן הנהר?" "בוודאי ראיתי!" השיב הלה מופתע מן השאלה. חזר ושאל הרב: "השמת לב כי בועט הוא בפרסותיו בתוך המים?"

"אכן" – אישר הלה בהשתאות. "התדע מדוע" – חזר ושאל הרבי. "לא חשבתי על כך" – הודה היהודי.

"ובכן, מאיר יגלה לך" – אמר לו הרבי – "כשגוחן הסוס אל הנהר לשתות, מתגלה לעיניו בבואתו המשתקפת אליו מן המים הצלולים. כסבור הוא, איפוא, כי גם חברו גוחן לשתות מים מן הנהר, וחושש הוא, פן לא ישארו בנהר די מים בעבורו. מתחיל הוא, על כן, לבטוש בפרסותיו על ראש מתחרהו, כדי לסלקו. למרבה מזלו, נעכרים מי הנהר מן הבטישות. החול שבקרקעית עולה ונמהל בהם, ובבואתו של הסוס המתחרה נעלמת, או-אז שם הסוס לשלוותו, וניגש לשתות בנחת מן המים העכורים..."

"אולם אתה" – הפטיר הרבי – "הרי אדם הנך ולא סוס. שומה עליך להבין, איפוא, כי הנהר גדול דיו וגם רבבות סוסים לא יגמעהו..."

אספקלריא מאירה

הבוטח בה' חסד יסובבנהו...

סיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל: פעם נזקק **הרב מפוניבז' – הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל** לסכום כסף גדול לצורך רכישת מגרש בבני ברק. הוא השתדל להשיג את הכסף במשך כל היום בזמן שהותו בחו"ל, שכן למחרת בבוקר היה עליו להעביר כבר את הסכום לרכישה, ואף שעמל ויגע והתרוצץ ממקום למקום, עדיין לא נמצא בידו מלוא הסכום שהתחייב להעביר לצורך רכישת המגרש.

בסופו של יום, כאשר ראה שטרם עלה בידו להשיג את הסכום וכבר הגיעה שעת הערב, אמר הרב מפוניבז' לבנו: מכיון שכל היום התעסקנו בענין הזה להשיג הכסף ולכן לא הספקנו ללמוד, על כן נניח לזה ונשב עתה לעסוק בתורה. שואל הבן: הרי הכסף דרוש לנו למחר בבוקר, מהיכן יבוא הכסף? והשיב: "אנחנו את ההשתדלות שלנו כבר עשינו".

והנה בשעת לילה מאוחרת הגיעו שני אנשים אל הרב מפוניבז' ובקשה בניהם: שניהם עשו שידוך ביניהם, ועתה הם רוצים להפקיד את הכסף שהתחייבו, למשך מספר חודשים, ואולם אינם מוצאים אדם נאמן שאפשר לסמוך עליו. על כן החליטו שהכסף יופקד אך ורק אצל הרב מפוניבז' שהוא נאמן עליהם.

כמובן הרב שמח לשמור להם על הכסף והתפעל מהסייעתא דשמיא המופלאה שנזדמנה לפתחו. הוא שאל אותם אם יוכל להשתמש בנתיים בכסף, והם השיבוהו בחיוב, בתנאי שכשיצטרכו לו ישיב להם מיד.

לאחר שסיכמו וחתמו כדן על ההפקדה, התברר לרב מפוניבז' להפתעתו, כי סכום הכסף שהופקד אצלו הוא בדיוק בשיעור הסכום שהיה זקוק לו לצורך רכישת המגרש. מיהר הרב ומסר את הכסף מיד למחרת בבוקר לידי האדם שמכר לו את המגרש.

תתן אמת ליעקב – ח"ב

להתרחק מן הפרסום ולא להבליט מעלותיו כדי לא לעורר קנאה וצרות עין!

נלמד מהפסוק: "ויאמר יעקב לבניו למה תתראו" (פרק מב-א)

ואמרו חז"ל: "אמר להם יעקב לבניו, אל תראו עצמכם כשאתם שבעים, לא בפני עשיו ולא בפני ישמעאל, כדי שלא יקנאו בכם" (תענית י:). כיוצא בזה: אם אכל ושתה בדיעבד, ביום התענית, אל יתראה בפני הציבור [כשבע] שנראה כחתן בין אבלים ויתקנאו בו (שם). ולהלן על הפסוק: "ויבאו בני ישראל לשבור בתוך הבאים" (מב-ה) כתב רש"י: מטמינין עצמן שלא יכירו, לפי שצויה להם אביהם שלא יתראו כולם בפתח אחד, אלא יכנס כל אחד בפתחו, כדי שלא תשלוט בהם עין הרע שכולם נאים וכולם גיבורים.

נאמר במשלי (כז), "מתלהך בתומו צדיק". והיינו שאין אדם צדיק אלא עד שיתהלך בתומו בעבודת השי"ת... מה נחשב "מתהלך בתומו? מבאר רבינו בחיי ז"ל, שיעשה אדם את המצוות כמשפט, ושיכוון בהם לאהבתו וליראתו יתברך, לא כדי להתגדל ולא להתפאר, ולא שיהיה בשביל זה מכובד בעיני הבריות יותר. כי ראוי האדם שיעשה טובות וחסדים כפי יכולתו, ושלא יתפאר בהם, ושישתדל במעשים טובים ולא יספרם בשפתיו.

וכל מי שמספר אותם בשפתיו ומפרסם אותם ומשתבח בהם - כותב רבינו בחיי - הרי זה חוטא, ויגיעו מזה שנים רעות. האחד: שיתגאה בסיפורו למי שקיבל דבריו והאמין אותם. והשני: שהוא מבייש ומכלים למי שקיבל החסד ממנו.

ומדת הצדיק המתהלך בתומו, שאינו מתפאר במעלותיו ובצידיקותיו אשר עשה. הנה הוא נקרא "איש אמונים", על כך סמך שלמה ע"ה הכתוב הזה וקשרו עם הכתוב שלמעלה ממנו. הוא שאמר (משלי כו-ו) "רב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא"? כלומר: מנהג רוב בני האדם שיכריזו ויפרסמו כל אחד ואחד החסד והטוב שהוא עושה. אבל "איש אמונים" שיעשה חסדים וטובות ולא יפרסמם, אלא שיכסה ויסתיר אותם "מי ימצא".

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל הביא בענין זה (בספרו שיחות מוסר - מאמר מו) את דרשת חז"ל על הפסוק (מיכה ו-ח) "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלוקיך". ודרשו חז"ל (סוכה מט:): "והצנע לכת" - זו הוצאת המת והכנסת כלה לחופה. והלא הדברים ק"ו, ומה דברים שדרך לעשותן בפרהסיא אמרה תורה הצנע לכת, דברים שדרך לעשותן בצניעא על אחת כמה וכמה".

בדברים אלו הנעשים בפרהסיא - אומר רבי חיים - גדולה הסכנה שיקח האדם איזו טובת הנאה לעצמו. קשה לרקוד בחתונה לעיני כל הקהל או להספיד לפני עם רב ולא ליהנות הנאה כלשהי מן הכבוד וזו הדרישה כאן מן האדם - "והצנע לכת".

שנינו במשנה (אבות פ"ו מ"ט) שכאשר הציע אדם לרבי יוסי בן קיסמא לדור עמו במקומו, השיב לו רבי יוסי בתוך דבריו ש"בשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים".

ולכאורה פליאה גדולה היא: מה הרבותא בדבריו? וכי יש מי שיעלה על דעתו שכסף וזהב הם שמלווים לאדם לבית עולמו?!

וביאר הגאון רבי יוסף חיים קופשיץ שליט"א בדרך צחות: כוונת הדברים אינם אלא למעשה המצוות, ואותן מכנה רבי יוסי "כסף וזהב ומרגליות". לכך בא התנא להשמיענו שמצוות כאלו שהם נוצצים בחוצות, לא הם המלוים הגדולים של האדם לבית עולמו, אלא דוקא מעשי המצוות הנסתרים שאינם ידועים וגלויים לבריות. תורה ומעשים טובים שנעשו בהסתרה הם המה המלווים הטובים לאדם....

הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל אמר פעם בדברי הדרכה לבחור צעיר: לא צריך שירגישו עליך שאתה "מתעלה". כשאתה הולך בדרך תחשוב בלימוד, אבל אף אחד לא צריך לדעת מה אתה חושב, אלא הכל ישאר בינך ובין קונך".

והמשיל זאת לחמאה: "כל זמן שהחמאה טריה, לא מריחים בה מאומה. אם מתחילים להריח סימן שמתחילה להחמיץ. יש בני אדם, שמיד בהכנסם לחדר נודף מהם ריח. מעלות האדם אינם צריכים להתבלט בשום מקום... אם זה מתבלט - זה אינו מושלם!"

סוד ההצלחה...

מעשה בראש כולל מצליח ומשגשג שישב בחדרו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. הרב שטיינמן הכיר מקרוב גם את ראש הכולל וגם את האברכים הלומדים בו. אברכים מצויינים ואיכותיים במיוחד. מספר סניפים לכולל, וראש הכולל מצליח בס"ד גדולה לתמוך בכל האברכים בסכומים נאים וראויים.

שאל הרב שטיינמן את ראש הכולל: "מה אתה חושב, מדוע לדעתך הכולל מצליח כל כך? מה היחודיות של הכולל שמביאה לכם את כח ההצלחה באופן תמידי?"

השיב ראש הכולל: "בגלל שיש לי קבוצת אברכים טובה במיוחד". דחהו הרב שטיינמן: "זה כל ראש כולל אומר". ניסה שנית: "אולי בגלל שאני משלם תמיד בזמן".... ונדחה שוב: "גם את זה אומר כל ראש כולל שמשלם בזמן". "אם כן אינני יודע. שראש הישיבה יסביר לי" ביקש.

שאל הרב שטיינמן: "האם יש לך שלט גדול על בנין הכולל מבחוץ?" לא הבין ראש הכולל מה השאלה קשורה, אך השיב: "לא! אין לי שום שלט וגם לא פרסומת כל-שהיא לכולל".

או-אז פסק לו הרב שטיינמן את פסוקו: "דע לך שזו הסיבה להצלחתך! לכן אתה מצליח!"

חכימא דיהודאי

"אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מהעין"...

סיפר הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל על תהליך רכישת הקרקע עליה עומד כיום בית מדרש "פרידמן", הייתה זו רכישה שלא הצליח עדיין להשיג עליה כל תרומה. אותם עסקנים שסייעו לו במלאכת הקודש לא היו מרוצים מכך שניגש לבנות בלי שקיבל תרומה. גם כשנסע לחו"ל ל"דינר" שערכה הישיבה ודיבר עם נדיבים שיתרמו לקנית הקרקע, לא קיבל מהם תשובה.

והנה קרוב לזמן שהיה עליו לשלם תשלום גדול, התקשרו אליו מהמשרד בארה"ב ובישרו לו שאחד הנגידים שדיבר עמם, מסכים לתרום סכום נכבד שיכסה את כל הבניה.

מיד כשקיבל את הבשורה התקשר רבי נתן צבי לכמה מעמיתיו בהנהלת הישיבה וסיפר להם בהתרגשות על התרומה הגדולה. אך לאחר מספר ימים התברר שהנדיב יכול לתת את התרומה רק בתשלומים, ושוב נפל העול הכבד, לפי שעה, על צווארו.

אמר רבי נתן צבי לבחוריו: ברוך השם, גם בתשלומים, זה חסד גדול מהקב"ה. אולם תדעו, שהסיבה שלא קיבלתי את התרומה בתשלום אחד, מה שבוודאי היה מיקל עלי מאד, היה מפני שהתקשרתי אל אנשים לספר על כך ופירסמתי הדבר [והוסיף בענוותנותו שהסיבה בגלל ש"התגאתי" בזה].

עפ"י "בכל נפשך"

הסתרה שבתוך ההסתרה...

הגאון רבי דוד פיינשטיין זצ"ל הצניע עצמו בכל הליכותיו, והנהיג עצמו ללא שמשים וללא גבאים, למרות מעמדו כאחד מגדולי ישראל שכל גלות ארה"ב נזקקו לפסקיו והכרעותיו. הוא השיב באירוניה, לשואליו הרבים, לפשר הנהגתו זו במעשה הבא:

"מסופר על רב פלוני שבצעירותו היו לו הרבה משמשים, ואילו בערוב ימיו היה לו רק משמש אחד. לתמיהת השואל שהרי הסברה הפוכה, שאם בגיל צעיר הוא נזקק לעזרת כמה וכמה משמשים, הדין נתון שבימי זיקנותו ירבה לו משמשים? השיב הרב ואמר: "כשהייתי צעיר היה לי כח לטפל בעשרה משמשים, אבל עכשיו בקושי יש לי כח לאחד...."

מספר אחד התלמידים: "בשנים האחרונות ניאות רבי דוד לבקשת בחור מסויים שיקחהו ברכבו לסעוד פת שחרית, והנה באחד הימים לא הגיע הבחור, ואז אחד המתפללים הביע את רצונו לפני רבי דוד לקחת אותו במקום הבחור. סירב רבי דוד ואמר שבעיקרון הוא מעדיף ללכת רגלי...."

או-אז התגלה שכל סיבת הנסיעה היומית היתה רק כדי לגרום לאותו בחור תחושה טובה ולקרבו לתורה וליר"ש בדקות אלו שהוא מסיע ברכבו את רבי דוד.

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מכיר את השכן שלך?

נקישות בדלת. אשה ניצבת ובפיה השאלה "אפשר בבקשה מסור-חשמלי?"

אנחנו מתגוררים בשכונה ירושלמית, ויש לנו בבית גמ"ח כלי-עבודה, כך מתאפשר לנו מידי פעם לעזור לאנשים, בהשקעה של דקות ספורות.

נתנו לאישה את מְבִקְשָׁה, והיא משחילה בדרך-אגב: 'תגידו; מה עם השכן שגר בקומה למעלה? האם הוא בָּנָה כבר? אני יודעת שהוא רצה לבנות - אבל השכנה שמעליו לא הסכימה.'

עכשיו היה התור שלנו לשאול: 'איך את קשורה לעניין? ומנין לך האינפורמציה הזו?'

ענתה: 'אתם זוכרים שלפני כמה שנים היה גר בדירה שלו מישוהו בשכירות - זה היה הבן שלי!'

והיא מוסיפה: 'אתם לא יודעים איזה בן-אדם טוב הוא השכן הזה, פשוט צדיק - לא רואים כאלו אנשים כל יום!'

הרגענו אותה לאמור: 'ברוך השם גם השכן, וגם השכנה שמעליו, שניהם בנו ושיפצו והכל עבר באחוזה שלום ורעות.'

* * *

ועדיין חילחלה בנו הסקרנות: מה הביא אותה למסקנה שהשכן הזה כזה צדיק בלתי רגיל עד שאין בנמצא אנשים כמותו - כפי שהיא מתארת אותו? חלילה. לא ביקשנו לחלוק על הקביעה הדרמטית שלה, רק רצינו לדעת במה זה בא לידי ביטוי? מה גרם לה להגיע להגדרה כה מרחיקת לכת? שכן אנחנו כשכנים היינו מופתעים מההגדרה על השכן שחשבנו שאנחנו מכירים.

אז היא סיפרה:

'לבן שלי יש דירה במודיעין-עילית, אבל הוא רצה לגור פה בירושלים ליד ההורים. השכיר את הדירה במודיעין-עילית ושכר את הדירה פה. ההפרש בין הסכום שקיבל מהדירה שלו, לסכום שהיה עליו לשלם על הדירה בירושלים עמד על כאלף שקלים, אבל לאחר מחשבה וחישוב הגיע למסקנה שזה הצעד הנכון עבורו.'

'חודש אחד נוצר מצב שלא היה בידו לגייס את 1,000 השקלים הנוספים - מעבר למה שקיבל על השכרת הדירה שלו - ובצר לו פנה אל המשכיר ושיתף אותו... המשכיר פטר אותו במשפט

מרגיע: "כמה שאתה יכול - תשלם!"

'האם שמעתם פעם על משכיר שהמדד של ערך הדירה שלו, הוא "כמה שאתה יכול"?'

'אבל כאן הסיפור רק מתחיל...'

* * *

'כאשר הסתיימה תקופת השכירות של הדירה במודיעין-עילית, התקשה הבן שלי למצוא שוכר חדש. חלפו כמה חודשים והעסק עדיין תקוע... במשך כל התקופה הקשה הזו המצב נורא: לבן לי חסרים לא רק 1,000 ₪ עבור השכירות, אלא אין לו כלל הכנסה משכירות!'

'בצר לו הוא פונה שוב את המשכיר ומספר לו על המצוקה, וזה שוב מרגיע אותו "לא נורא. תשלם לי מתי שיהיה לך!"'

'האם שמעתם פעם על משכיר שזמן התשלום הקובע הוא "מתי שיהיה לך"?'

'בתום כל שנות השכירות הסתבר שמדובר על פער של שנתיים בתשלומים! שמעתם? שנתיים שלימות!'

* * *

'האם מישוהו ידע מזה בכלל? אף אחד! המשכיר לא עשה פרסומת למצוות שלו, וכולם חשבו שהוא מרוויח על הדירה שהוא משכיר כמו שצריך. בפועל היה המצב הפוך לחלוטין.'

'כאמור אף אחד לא ידע מהעניין, וכאשר זה נודע לי יום אחד מיד קפצתי ואמרתי לבן שלי: אסור לך לעשות את הדבר הזה, אתה מפסיד למשכיר שלך כל חודש 4,000 ₪. וכך בלית ברירה הוא חזר לגור בדירה שלו.'

* * *

'ועכשיו תגידו לי אתם: נו, האם ראיתם פעם כזה אדם טוב וצדיק?'

'היינו בהלם. מאחר שכפי שהכרנו - או יותר נכון לא הכרנו - את השכן שלנו לא היינו מאמינים לסיפור.'

'המסקנה המתבקשת היא: אתה לא יכול לדעת אף פעם מי האדם שעומד מולך!' מסכם מ.ס. - שולח הסיפור.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il